

پاسداران و دورِ آن کریم

تألیف

آیت اللہ حاج شیخ شهاب الدین استرآبادی رحمۃ اللہ علیہ

آیت اللہ العظمیٰ حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی رحمۃ اللہ علیہ

بازنگری و تحقیق تحت اشراف

حجۃ الاسلام والمسلمین مرتضیٰ اشراقی

سرسناسه	: اشراقی، شهاب‌الدین، ۱۳۰۴ - ۱۳۶۰.
عنوان و نام پدیدآور	: پاسداران وحی در قرآن کریم / شهاب‌الدین اشراقی و محمد فاضل‌انکرانی: نظارت مرتضی اشراقی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۵۹۲ ص.
شابک	: 978 - 964 - 212 - 302 - 5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتاب حاضر در سال ۱۳۸۷ با عنوان "پاسداران وحی" توسط مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) منتشر شده است / کتابنامه: ص. ۵۸۱ - ۵۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: امامت / ولایت / امامت - - احادیث / امامت - - جنبه‌های قرآنی.
شناسه افروده	: فاضل‌انکرانی، محمد ۱۳۱۰-۱۳۸۶ / اشراقی، مرتضی، ۱۳۵۶-، نظارت / صابریان، محمدجواد: اسدی‌طوسی، فخرالدین، تحقیق / مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س) دفتر قم مؤسسه چاپ و نشر عروج.
رده‌بندی کنگره	: پ ۱۷ / ف ۲۲۳ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷ / ۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۶۰۰۸۴

کد / م ۲۸۴۱

مؤسسه چاپ و نشر عروج

پاسداران وحی در قرآن کریم

تألیف: آیت‌الله شهاب‌الدین اشراقی، آیت‌الله محمد فاضل‌انکرانی

تحقیق: محمدجواد صابریان، فخرالدین اسدی‌طوسی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س))

چاپ اول: ۱۳۹۲ / ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۵۰۰ تومان

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: • خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای زاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی(س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

۱۹	مقدمه تحقیق
۲۶	پیشگفتار
۲۶	ارزش ملت‌ها، تکیه‌گاه قابل اعتماد
۲۶	ارزش متاع
۲۷	علل مهم‌تر
۲۸	ارزش شخص
۲۹	جامعه آرمانی از دیدگاه قرآن
۳۱	آرزوی جوامع
۳۱	وظیفه ما
۳۵	انگیزه تألیف

بخش اول

امامت از نظر قرآن کریم

(۴۱-۱۵۸)

امامت (۴۳)

۴۷	قرآن و امامت
----	--------------

آیه اول (۴۹)

- ۴۹ تحقیقی در آیه کریمه
- ۵۲ غرض از آزمایش
- ۵۲ نتیجه آزمایش های ابراهیم علیه السلام
- ۵۵ مواد آزمایش
- ۵۶ نتیجه بحث
- ۵۶ نمونه هایی از شرایط امام

آیه دوم (۵۸)

- ۵۸ تحقیقی در آیه شریفه
- ۶۰ مفهوم اطاعت
- ۶۴ اطاعت از چه کسی؟
- ۶۷ خلاصه آنچه گذشت
- ۶۸ اولی الامر چه کسانی هستند؟
- ۷۳ مصادیق اولی الامر در روایات
- ۷۶ حدیث اول
- ۷۹ حدیث دوم
- ۸۰ حدیث سوم
- ۸۳ حدیث چهارم
- ۸۶ محدوده اطاعت از اولی الامر
- ۸۹ امام در نامه سید الشهداء علیه السلام
- ۹۵ نتیجه بحث

آیه سوم (۹۷)

- ۹۷ ظهور (الَّذِينَ آمَنُوا) در افراد خاص

۹۸	شواهد مدعی
۱۰۰	مفاد آیات
۱۰۱	مصدق آیه شریفه
۱۰۷	رهبری ائمه اطهار علیهم السلام از نظر روایات
۱۰۷	روایت اول
۱۰۸	روایت دوم
۱۰۸	روایت سوم
۱۰۹	روایت چهارم
۱۱۰	روایت پنجم
۱۱۱	روایت ششم
۱۱۱	روایت هفتم
۱۱۳	روایت هشتم
۱۱۳	میزان مسئولیت «اهل ذکر»
۱۱۶	روایت نهم
۱۱۸	بررسی روایت
۱۲۱	ائمه اطهار علیهم السلام مفسران قرآن و والیان اسلام
۱۲۵	خلاصه بحث

آیه چهارم (۱۲۷)

۱۲۷	ریشه امامت در قرآن
۱۲۸	پنج تقاضای ابراهیم و اسماعیل علیهم السلام
۱۲۹	بررسی نکات آیات مذکور
۱۳۲	روشنگری اصالت امامت
۱۳۳	خلاصه و نتیجه آیات

- ۱۳۴ پرستش
- ۱۳۷ پاسخ
- ۱۳۸ نقدی بر تفسیر «المنار»
- ۱۴۰ ردّ توجیهات «المنار»
- ۱۴۲ تربیت عموم اعراب بدوی چگونه ممکن است؟
- ۱۴۳ آیا وظیفه پیامبر ﷺ فقط تربیت عده معدودی است؟
- ۱۴۴ جواب
- ۱۴۵ طبقه بندی تعلیم یافتگان مکتب حق
- ۱۴۶ نتیجه بحث
- ۱۴۷ یک اشکال مهم
- ۱۴۸ پاسخ
- ۱۴۹ کیفیت تربیت امیرالمؤمنین علی علیه السلام
- ۱۵۱ مضمون آیات دیگر
- ۱۵۴ ثمره تربیت پیامبر ﷺ
- ۱۵۵ علت انزوای ائمه اطهار علیهم السلام چه بود؟
- ۱۵۶ پاسخ
- ۱۵۷ خلاصه مطالب بخش دوم

بخش دوم
کوشه ای از شرایط امامت
(۱۵۹ - ۲۲۶)
شرایط امامت (۱۶۱)

- ۱۶۲ خلاصه شرایط

۱۶۲	 بررسی عمیق در شرایط امامت
۱۶۲	 آیا امامت انتصابی است یا انتخابی ؟
۱۶۴	 پاسخ
۱۶۵	 قرآن و شرایط زمامداری

آیه اول «رهبری طالوت» (۱۶۷)

۱۶۹	 بررسی نکات آیات
۱۷۰	 عشق به خدا، سرپیروزی در کارزار
۱۷۱	 شخصیت طالوت
۱۷۲	 اعتراض مرقه‌ان بی درد
۱۷۳	 پاسخ پیامبر ﷺ
۱۷۵	 بازگرداندن تابوت، نشانه صلاحیت طالوت
۱۷۸	 شروط زمامداری در این آیات
۱۷۹	 گفتار مفسران یا گفتار ما ؟
۱۷۹	 پاسخ
۱۸۳	 دو شبهه
۱۸۳	 شبهه اول: آیا شرایط زمامداری بنی اسرائیل و اسلام یکی است ؟
۱۸۳	 پاسخ شبهه اول
۱۸۳	 نکته اول
۱۸۴	 مفهوم نسخ
۱۸۵	 نسخ در فروع دین است، نه اصول دین
۱۸۸	 نکته دوم
۱۸۸	 عنوان اول: علت طرح داستان انبیا در قرآن
۱۹۰	 نمونه اول: بهشت محصول اعمال
۱۹۲	 نتیجه

- ۱۹۳..... نمونه دوم: راه و روش ابراهیم علیه السلام
- ۱۹۴..... نتیجه
- ۱۹۶..... خلاصه بحث
- ۱۹۷..... عنوان دوم: داستان طالوت
- ۱۹۷..... آیه اول
- ۱۹۸..... آیه دوم
- ۲۰۰..... آیه سوم
- ۲۰۰..... اهداف این سه آیه
- ۲۰۱..... شبهه دوم: وجه تناسب شرایط امیر لشکری و امامت چیست؟
- ۲۰۱..... پاسخ شبهه دوم
- ۲۰۴..... امیرالمؤمنین علیه السلام و آیات داستان طالوت
- ۲۰۶..... نتیجه فرمایش امیرالمؤمنین علیه السلام
- آیه دوم «اصطفاء» (۲۰۸)
- ۲۰۸..... بررسی آیه کریمه
- ۲۰۸..... امر اول
- ۲۱۰..... اصطفای مریم به چه معناست؟
- ۲۱۱..... امر دوم
- ۲۱۱..... پاسخ اول
- ۲۱۲..... پاسخ دوم
- ۲۱۳..... امر سوم
- ۲۱۴..... آل ابراهیم کیست؟
- ۲۱۵..... هدف عالی آیه کریمه
- ۲۱۶..... امر چهارم
- ۲۱۸..... رهبری ائمه اطهار علیهم السلام در آیه کریمه

نتیجه این بررسی ها.....	۲۱۹
حسین بن علی علیه السلام و آیه کریمه.....	۲۲۰
آیه کریمه و احادیث امامیه.....	۲۲۱
نتیجه نهایی بحث.....	۲۲۳
توجه.....	۲۲۴

بخش سوم
علم امام

(۳۲۰ - ۳۲۷)

مباحث این بخش.....	۲۲۹
علم انبیاء از دیدگاه قرآن (۲۳۲)	
بررسی آیات علم به غیب.....	۲۳۶
مفاد این آیات؟.....	۲۳۸
علم امام (۲۴۲)	
قرآن و علم غیب حاکم اسلام.....	۲۴۴
آیه اول.....	۲۴۴
آیه دوم.....	۲۴۷
پست یوسف علیه السلام	۲۴۷
آیه سوم.....	۲۴۸
آیه چهارم.....	۲۴۹
نتیجه این بحث قرآنی.....	۲۵۱
سیمای امام از نظر علم.....	۲۵۳
هدف آیات نفی علم غیب.....	۲۵۴

۲۶۰	آیاتی در تأیید مطلب
۲۶۱	هدف ائمه علیهم السلام از نفی علم به غیب
۲۶۲	کلام امیرالمؤمنین علیه السلام
۲۶۳	گفتار ابن ابی الحدید
۲۶۵	احادیث غیبی علی علیه السلام
۲۶۸	آیات و روایات علم غیب ائمه علیهم السلام
۲۷۲	اولین آیه در اثبات علم غیب ائمه علیهم السلام
۲۷۵	علل بشوایی
۲۷۷	ادامه بحث
۲۷۸	جهش برق تعجب
۲۸۱	خلاصه‌ای از این فصل
۲۸۲	بررسی روایتی دیگر
۲۸۵	سدیر
۲۸۶	داود بن کثیر
۲۸۶	ابوبصیر
۲۸۸	توضیح روایت
۲۹۰	انگیزه نفی علم غیب
۲۹۰	دلیل اول
۲۹۳	دلیل دوم
۲۹۶	توجه
۲۹۷	دومین آیه دال بر علم غیب امام
۲۹۷	کاوشی در این آیه
۲۹۸	دلیل روشن
۲۹۹	پرسش

۲۹۹	پاسخ.....
۳۰۱	وارث کتاب کریم.....
۳۰۲	سومین آیه در اثبات علم غیب ائمه علیهم السلام
۳۰۳	چه طور همه آگاه شوند؟!.....
۳۰۵	نتیجه مباحث.....
۳۰۶	سؤال.....
۳۰۶	پاسخ.....
۳۱۰	راه دانش ائمه علیهم السلام
۳۱۰	معلم اول.....
۳۱۱	معلم ثانی.....
۳۱۳	باز هم راه دانش.....
۳۱۳	پرسش ها و پاسخ ها.....
۳۱۷	بررسی علم شائی.....
۳۱۷	بررسی روایات این بحث.....

بخش چهارم

آگاهی سیدالشهدا عید السلام از حادثه کربلا

(۳۲۱-۵۳۴)

۳۲۳	سرآغاز.....
	سه اشتباه اساسی (۳۲۵)
۳۲۵	اشتباه اساسی اول.....

۳۲۹ اشتباه اساسی دوم

۳۲۹ اشتباه اساسی سوم

اشتباه اول (۳۳۰)

۳۳۰ دلیل اول: تشکیل حکومت اسلامی

۳۳۱ دلیل دوم: نفی ادله علم به شهادت

۳۳۴ دلیل سوم: ضرر حادثه کربلا برای اسلام

۳۳۵ دلیل چهارم: تناقض علم به شهادت و امید به پیروزی

۳۳۵ پرسش

۳۳۶ پاسخ

۳۳۹ پرسش

۳۳۹ پاسخ

۳۴۳ دلیل پنجم: تنها راه جمع (با صرف نظر از علم امام)

۳۴۴ دلیل ششم: تصریحات و تلویحات انکار علم امام

۳۴۴ مورد اول

۳۴۶ استناد به تاریخ طبری

۳۴۸ جنایات تاریخ طبری

۳۵۱ مورد دوم

۳۵۲ مورد سوم

۳۵۶ تذکر: ۱. فرقی میان علم ائمه علیهم السلام نیست

۳۵۷ ۲. تصریح به نام امام حسین علیه السلام در جنگ صفین

۳۵۹ نتیجه دلائل

۳۵۹ مطلب اول

۳۵۹ مطلب دوم

۳۶۰ پاسخ مطلب اول

۳۶۱ پاسخ مطلب دوم

۳۶۲ پاسخ به سؤال سوم

سؤال.....	۳۶۴
جواب.....	۳۶۵
اسناد و مدارک دیگر بر علم امام.....	۳۶۸
۱. اطلاع زهیر بن قین از شهادت.....	۳۶۸
۲. وقایع بعد از خبر شهادت مسلم بن عقیل.....	۳۷۳
۳. سؤال از چهار خبره مردم شناس کوفه و پاسخ آنان.....	۳۷۹
۴. سؤال عمر بن سعد و پاسخ سیدالشهدا (علیه السلام).....	۳۸۳
۵. خطبه خط الموت.....	۳۸۸
برشش.....	۳۹۳
پاسخ.....	۳۹۳
فرض دیگر.....	۳۹۵
۶. تذکر داستان حضرت یحیی به علی بن الحسین (علیه السلام).....	۳۹۶
بررسی روایات پیرامون علم سیدالشهداء (علیه السلام).....	۴۰۳
حدیث اول.....	۴۰۳
بررسی این حدیث معتبر.....	۴۰۶
حدیث دوم.....	۴۰۹
تحقیقی در این حدیث.....	۴۱۱
حدیث سوم.....	۴۱۴
بررسی دو حدیث.....	۴۱۷
۱. معنای کلمه «أشهد».....	۴۱۷
۲. مفهوم جمله «من لحق بی أشهد».....	۴۱۹
نتیجه گفتار.....	۴۲۰
مقاد دو روایت.....	۴۲۱
۳. جمع میان نامه امام و کشته نشدن گروهی.....	۴۲۲
حدیث چهارم.....	۴۲۴
تحقیق کوتاه.....	۴۲۵

- شواهد تاریخی دیگر..... ۴۲۹
- پاسخ امام به عمر بن عبدالرحمن..... ۴۲۹
- پاسخ امام به ابوبکر حارث بن هشام..... ۴۳۰
- وداع عبدالله بن عمر با امام..... ۴۳۰
- خریداری زمین های کربلا توسط امام..... ۴۳۱
- پاسخ منصف امام به پیشنهاد خودداری از سفر..... ۴۳۲
- پاسخ امام به پیشنهاد صلح..... ۴۳۳
- شهادت امام در کربلا زمان زد اهل بیت علیهم السلام و دوستان..... ۴۳۵
- اشک امیرالمؤمنین علیهم السلام..... ۴۳۵
- کلام پیامبر ﷺ..... ۴۳۶
- کلام امیرالمؤمنین علیهم السلام در جنگ صفین..... ۴۳۷
- علم اصحاب امیرالمؤمنین علیهم السلام به حادثه کربلا..... ۴۴۰
- گریه محمد بن حنفیه قبل از شهادت سیدالشهداء علیهم السلام..... ۴۴۳
- سوگواری زنان بنی عبدالمطلب هنگام حرکت امام از مدینه..... ۴۴۴
- علم به حادثه کربلا در اُمم سابقه..... ۴۴۷

اشتباه دوم (۴۴۸)

- آثار جاودانه شهادت امام و حادثه کربلا..... ۴۵۱
- حادثه کربلا مجدد اسلام است..... ۴۵۱
- جهاد در اسلام..... ۴۵۱
- جایگاه شهید و شهادت در اسلام..... ۴۵۴
- شهادت تنها راه سیدالشهداء علیهم السلام..... ۴۵۷
- عدم منافات علم به شهادت و قصد کوفه نمودن..... ۴۵۸
- خنتی شدن تبلیغات بنی امیه..... ۴۶۰
- ازبین رفتن قدرت بنی امیه..... ۴۶۵
- موج تنفر مردم از بنی امیه..... ۴۶۶

آثار اسارت اهل بیت علیهم السلام در از بین بردن قدرت بنی امیه	۴۶۶
بررسی نتیجه حیات و عدم حیات امام	۴۷۰
تصویر اول: حیات اسلام	۴۷۱
عدم موفقیت کامل پیشوایی رهبران دینی	۴۷۱
موسی کلیم الله علیهم السلام	۴۷۱
محمد رسول الله ﷺ	۴۷۲
امیرالمؤمنین علی علیهم السلام	۴۷۵
راز عدم موفقیت پیشوایان	۴۷۶
تصویر دوم: عدم حیات امام	۴۸۳
تأثیر حادثه پس از وقوع	۴۸۶
حسین علیهم السلام و اسلام	۴۸۷
ثمرات جنگ صفین و همسویی آن با حادثه کربلا	۴۸۸
وجه تسمیه حادثه ثمربخش کربلا به مصیبت	۴۹۲
اشتباه سوم (۴۹۹)	
قیام امام دفاع شخصی بود!	۴۹۹
سه پیشنهاد امام چیست؟	۵۰۰
تثبیت صحت اسناد پیشنهادات به امام	۵۰۱
شهادت، مطلوب درجه سوم از دیدگاه مؤلف	۵۰۳
فشرده نظرات مؤلف شهید جاوید	۵۰۴
پاسخی فشرده و مختصر	۵۰۶
آیا امام بیش از یک مطلوب داشت؟	۵۰۶
تبیین اهداف قیام از میان خطابه ها	۵۰۷
پرسش	۵۰۹
پاسخ	۵۰۹
بررسی صلح شرافتمندانه	۵۱۰
عقلانی نبودن صلح شرافتمندانه	۵۱۱

۵۱۱	توجیه صلح و پاسخ آن
۵۱۲	بررسی مدارك
۵۱۲	الكامل فى التاريخ «ابن اثیر»
۵۱۹	تاریخ طبرى
۵۱۹	پرسش
۵۱۹	پاسخ
۵۲۱	تعارض گفتار طبرى و ابن اثیر
۵۲۲	مخالفت روحیه امام با صلح
۵۲۳	پرسش
۵۲۳	پاسخ
۵۲۵	بررسی دفاع شخصی بودن حادثه کربلا
۵۳۴	سه تقاضا
۵۳۴	توجه
۵۳۵	فهرست ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه تحقیق

مسأله علم امام از مسائلی است که همواره اذهان پیروان ائمه علیهم السلام را به خود مشغول ساخته است .

این دل مشغولی ، تنها منحصر به عصر غیبت و دوره کوتاه عدم دسترسی مردم به امام نیست ، بلکه روایات فراوانی بیانگر این حقیقت اند که مسأله علم امام در عصر حضور امام نیز از دغدغه های فکری شیعیان بوده است و برای یافتن پاسخ مناسب ، سؤالاتی در این باره از حضرات معصومین پرسیده اند .

اصل آگاهی امام از غیب ، به طور اجمالی مورد اتفاق علمای شیعه است ؛ چرا که :

از طرفی ، عقل آن را ممکن می داند و وجهی هم برای امتناع آن وجود ندارد ؛ بدین بیان که پیامبر صلی الله علیه و آله از سوی خدا برای ارشاد و هدایت و رساندن مردم به سرمنزله مقصود مأمور است و از آنجا که زمان حیات رسول خدا صلی الله علیه و آله نیز سرانجام سپری می گردد ، بر او لازم است که جانشین داشته باشد تا پس از او ، همگان را زیر پرچم یگانه ای گرد آورد و شریعت را اجرا نماید و تمامی برنامه هایی را که پیامبر صلی الله علیه و آله موظف به اجرای آنان بود ، دنبال کند .

براین اساس، اگر خلیفه نسبت به همه امور در اختیار پیامبر ﷺ، یا به پاره‌ای از آن بی اطلاع باشد، صلاحیت ندارد که پیام رسان رسول و قائم مقام او و حجت خدا بر همه عالم باشد.

همچنین پیامبر و امامان، جانشینان خدا و سفرای او و امینان او در میان مردم و شهدای برایشان هستند. حال چگونه کسی که چیزی از احوال مردم نمی داند و نسبت به اعمال آنها و آنچه که در درون آنها می گذرد، شناخت و معرفتی ندارد، گواه و سفیر الهی در میان ایشان و امین بر آنها می باشد؟! از دیگر سو، دلایل حضوری بودن علم امام در آیات و روایات، فراوان است، مثلاً:

﴿وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ﴾^(۱).

بر اساس این آیه، رسول اکرم ﷺ و جانشینان آن حضرت از راسخون در علم هستند؛ یعنی همان کسانی که خداوند، علم آنان به تأویل قرآن را در کنار علم خویش قرار داده است.

براین اساس، علم آنها به تأویل، در کنار علم خداوند است؛ و چگونه با علمی که از صفحه جان غایب است، تأویل کتاب را می دانند؟! و چگونه خداوند علم ایشان را کنار علم خویش قرار می دهد، درحالی که آن علم نزدشان حضور ندارد؟! و یا آیات دیگری چون سوره نجم (۵۳)، آیات ۳ و ۴، و نیز آیه ۲۶ سوره جن که وجه استدلال به آنها در این مختصر نمی گنجد.

در بین روایات نیز اخباری با صراحت و روشنی، خبر از علم حضوری یا همان

۱. آل عمران (۳): ۷. با آنکه تأویلش را جز خدا و ریشه داران در دانش کسی نمی داند.

علم غیب رسول اکرم ﷺ و امامان از ذریه او می دهد (۱).

کتاب حاضر که تألیف والد معظم، مرحوم حضرت آیت الله حاج شیخ شهاب الدین اشراقی رحمه الله و مرحوم حضرت آیت الله فاضل لنکرانی رحمه الله است، جهت بررسی مسائل پیرامون امامت و شرایط آن و بررسی علم امام، به رشته تحریر درآمده است.

مؤلفان محترم، انگیزه تألیف را اغفال افکار عمومی جامعه، خصوصاً جوانان در جامعه ایرانی، تحت عنوان «روشن فکری» و «دین ساده» و تحت لفافه «حسینا کتاب الله» - یعنی اسلام منهای رهبری پیامبر ﷺ و هدایت ائمه اطهار علیهم السلام - مطرح می نمایند و این شیوه تفکر را راییده افکار پیشین یهود می دانند و وسیله رسیدن رهبران این چنین حرکت هایی به اغراض خود را شیوه «کاهش مقام امام» مطرح می نمایند.

در این کتاب سعی شده است مباحث علمی با زبان ساده طرح شود تا پاسخگوی اکثر پرسش ها و ابهاماتی که بر برخی مومنان سایه افکنده، باشد. طرح هر بحث با تکیه بر قرآن بوده، و جهت تأیید مطلب، به روایات نیز تمسک شده است.

مؤلفان محترم در بررسی محققانه خود، نظریه علم غیب ائمه معصومین علیهم السلام را در پرتو ادله متقن، اثبات نموده اند و در بخش پایانی کتاب، نقد مفصلی پیرامون کتاب «شهید جاوید» مطرح نموده اند که مطابق نظر مؤلفان محترم در مقدمه کتاب،

۱. برای مزید اطلاع به کتاب شریف الکافی: کتاب الحجة، «باب أن الأئمة ولاة الله وخزنة علمه»، و همچنین به «باب أن الأئمة أركان الأرض» و نیز «باب أن الراشدين في العلم هم الأئمة» و سایر ابواب مرتبط با موضوع مراجعه کنید.

هدف اصلی در تدوین، بخش‌های اول و دوم و سوم بوده است، و بخش چهارم - که بحث از آگاهی حضرت سید الشهداء علیه السلام و آثار جاودانه قیام آن حضرت و بررسی اشتباهات یکی از نویسندگان است - در اصل نگارش، چندان موقعیتی نداشته است.

در بخش اول، امامت از نظر قرآن کریم مورد بررسی قرار گرفته است. نتیجه این بخش - پس از بررسی محققانه و دقیق چهارآیه قرآن کریم^(۱) و نقد و بررسی آراء و نظرات مفسران، چنین بیان شده است که: دین اسلام، دین ابدی است که برای حفظ خود باید چاره‌ای ببیند، و چون خداوند، دین اسلام را ابدی خواسته، به حکم عقل و قضاوت خرد، علل ابدیت باید پیش‌بینی شده باشد که در غیر این صورت، نقض عرص - از شکست آیین و گسست اساس اسلام - پیش می‌آید.

پیش‌بینی اسلام برای جلوگیری از فناى آیین، نصب سرپرستان با تعیین پروردگار است که آیات زیاد و اخبار متعدّد - که متکی بر استنباط از آیات است - در تأیید آن بیان شده است.

ائمه علیهم السلام به تصریح و تنصیص رسول خدا صلی الله علیه و آله، دوازده نفر، و امامت آنان ابدی است و مسئولیت سرپرستی و راهنمایی مردم را دارند و برنامه آن‌ها، پایه‌گذاری بنیان اجتماعی براساس قرآن و سنت رسول الله صلی الله علیه و آله است و وظیفه مردم نیز تسلیم بلاقید و شرط در برابر این پیشوایان الهی است.

در بخش دوم، گوشه‌ای از شرایط امامت مورد بررسی قرار گرفته شده است. این بخش با طرح این بحث که آیا امامت انتصابی است یا انتخابی، آغاز گردیده

۱. بقره (۲): ۱۲۴؛ نساء (۴): ۵۹؛ مائده (۵): ۵۵؛ بقره (۲): ۱۲۹.

و سپس شرایط زمامداری در قرآن، با بررسی دو آیه کریمه^(۱) ادامه می‌یابد.
برخی از آن شرایط عبارتند از:

۱. عصمت؛ ۲. افضلیت و برتری؛ ۳. نداشتن پیشینه سوء، از قبیل شرک و ظلم و غیره؛ ۴. شناسایی و وقوف کامل نسبت به قرآن کریم و احکام اسلام و علم فراوان به آن؛ ۵. سخاوت؛ ۶. زهد؛ ۷. علم؛ ۸. سداد در رأی؛ ۹. فصاحت؛ ۱۰. شجاعت؛ ۱۱. شهامت؛ ۱۲. طهارت مولد؛ ۱۳. سلامت کامل جسم و نداشتن نقص خلقت

نتیجه نهایی بحث این است که این آیات، رهبران بشر را از پیدایش تا انقراض بررسی کرده، نامزدهای دستگاه رهبری را خلاصه نموده است. رهبرانی که از هرافت‌زدگی و امراض قلبی مبرا هستند و پیشوایان انسان‌اند، که رهبریت اینان از آدم علیه السلام شروع و به آل ابراهیم علیه السلام ختم می‌گردد.

آل ابراهیم خلاصه در رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم گردیده که رسالت به او ختم می‌شود، ولی این دستگاه نیز از نظر زعامت و رهبری مردم آخر جهان، تنها به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم ختم نشده است، بلکه آل ابراهیم علیه السلام باز هم باقی است و شایستگی از بیت نبوت، با تعیین پروردگار و ابلاغ رسول گرامی، مجری قوانین قرآن و پیاده کردن نقشه‌های طرح شده از طرف خاتم الانبیا علیه السلام می‌باشند.

مؤلفان محترم متذکر می‌شوند که روش این کتاب، بیشتر بررسی و تحقیق در قرآن کریم برای اثبات اصالت امامت و شرایط رهبری است که به برخی از آن اشاره شده و برای طولانی نشدن بحث از حد متعارف، از بقیه آیاتی که در کتب علمای اسلام در عنوان امامت خودنمایی می‌کند صرف نظر شده است، و علت عنوان

کردن آیات مورد بحث را غفلت برخی دانشمندان از توجه به آن‌ها بیان می‌نمایند. نیز بیان می‌دارند که در این کتاب، لزومی به بررسی تعداد شرایط امام و بحث در هریک از آن‌ها به طور مستقل و تفحص در اینکه آیا قرآن کریم آنچه را علمای متکلم گفته‌اند دلالت دارد یا نه، دیده نشده است.

در بخش سوم، علم امام مورد بررسی قرار گرفته و به این سؤالات پاسخ داده شده است:

۱. آیا پیشوای اسلام، عالم به غیب است، یا اینکه علم به غیب منحصر به ذات احدیت است؟ کیفیت علم امام چگونه می‌باشد.

۲. آیا علوم رهبران اسلام و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) منحصر در چهارچوب دانش به قرآن و آیین‌نامه‌ها و احکام اسلام است و از حوادث روز و سرنوشت مسلمانان و آینده اسلام ناآگاه و بی‌اطلاعند، یا اینکه علم آنان فراتر از این امور است؟

۳. آیا ائمه (علیهم‌السلام)، عالم به ما کان و ما یکون - تا جهان باقی است - می‌باشند، یا خیر؟

۴. بر فرض دارا بودن علم ما کان و ما یکون، آیا علم آن‌ها حضوری است یا حصولی؟

در بخش چهارم، سه اشتباه اساسی مؤلف کتاب «شهید جاوید» که عبارتند از:

۱. انکار علم امام به شهادت در این سفر؛
۲. ضرر حادثه کربلا و انجرار قیام و شهادت آن حضرت به زیان اسلام و مسلمین؛

۳. قیام امام بیش از یک دفاع شخصی نبود؛

را مورد بررسی قرار داده و در هر فصل، با بررسی متن کتاب «شهید جاوید»، در ابتدا هر سه اشتباه را ثابت نموده و به فراخور موضوع، پاسخ آن انحراف و اشتباه

داده شده است.

در این طبع، علاوه بر تغییرهای متنوعی چون ویرایش و موضوع‌گذاری و استخراج منابع و فهرست‌نگاری، تحقیقات و توضیحات متنوعی در پاورقی اضافه نموده‌ایم که بر غنای اثر افزوده است.

در پایان، از کلیه عزیزانی که در به‌ثمرنشدن این اثر مرا یاری نموده‌اند، خصوصاً جناب حجة الاسلام والمسلمین محمد جواد صابریان و همکار محترم ایشان جناب حجة الاسلام والمسلمین فخرالدین اسدی طوسی تشکر می‌نمایم.

حوزه علمیه قم

مرتضی اشراقی

بهار ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

ارزش ملت‌ها گاه قابل اعتماد

ارزش معام

در جامعه اقتصاد ، گفتگو در اطراف ارزش بازار رواج دارد . اقتصاديون از اينکه ارزش يک معام به چيست ، بحث مي‌کنند .

قيمت يک جنس گاهي روبه کاهش مي‌رود و در فاصله کمي روبه گراني است ، نام اين بالا و پايين رفتن قيمت ، «نوسان ارزش» است .

نوسان قيمت ، رابطه مستقيم با احتياج مردم دارد . زماني که مورد نياز نيست ، پايين ، و آنگاه که مورد احتياج است ، سطح قيمت بالا مي‌رود .

پس قيمت‌ها ارتباط کامل با نسبت عرضه و تقاضا دارند ؛ اگر متقاضي زياد شد ،